

VPLIV RAZVOJA UMETNE INTELIGENCE NA ČLOVEKA IN PRAVO

GAL PASTIRK

Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, Maribor, Slovenija
gal.pastirk@student.um.si

Sinopsis Tehnološki napredek je omogočil, da se inovativni procesi ne prenehajo izboljševati. Računalniki niso več le orodje, ampak sprejemajo lastne odločitve v postopkih delovanja. Zaradi tega se upravičeno pojavljajo pomisleki o tem, kje so meje umetne inteligence in ali bo sploh še ostalo kaj prostora za človečnost. Vprašanje, ki ostaja odprto, je, v kolikšni meri nas lahko umetna inteligenca nadomesti? Nam bodo sodili stroji? Bo umetna inteligenca ustvarila vrhunska avtorska dela, ki bodo presešla našo inovativnost? Na odločevalcih je, kakšen kompromis bodo države sprejele med ceno zasebnosti in tehnološkim napredkom, ki ga razvoj umetne inteligence prinaša. Hkrati pa bo večjo pozornost treba nameniti zasebnosti podatkov, spletni varnosti in (ne)pristranskosti algoritmov. Na koncu ostaja ključen človeški faktor, ki se bo problema moral lotiti interdisciplinarno in začrtati meje, do kod lahko umetna inteligenca seže.

Ključne besede

umetna inteligenca,
zbiranje podatkov,
zasebnost,
pravni izzivi,
lastništvo
podatkov

THE IMPACT OF THE DEVELOPMENT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON PEOPLE AND LAW

GAL PASTIRK

University of Maribor, Faculty of Law, Maribor, Slovenia
gal.pastirk@student.um.si

Abstract Technological progress has made it possible to continually improve innovative processes. Computers are no longer just tools, but make their own decisions in operating processes. Concerns are therefore rightly expressed about where the limits of artificial intelligence lie and whether there will still be room for humanity at all. The question that remains is to what extent can artificial intelligence replace us? Will we be judged by machines? Will artificial intelligence create masterpieces that will surpass our innovativeness? It is up to decision-makers to decide what trade-off countries will make between the price of privacy and the technological progress that the development of artificial intelligence will bring. At the same time, greater attention will have to be paid to data privacy, online security and algorithm bias. In the end, what remains is the human factor, which will have to tackle the problem in an interdisciplinary manner and highlight the limits of artificial intelligence.

Keywords:

artificial
intelligence,
data collection,
privacy,
legal challenges,
data ownership

1 Uvod

Vsaka človeška generacija se sooča z novimi izzivi. Eden izmed aktualnih je reševanje izzivov digitalizacije, ki bo odločilno zaznamoval 21. stoletje. Bo uporaba digitalnih orodij črtala pot napredka in stremela k večji enakosti? Ali bomo doživeli obliko digitalnega suženjstva in razkroj demokratičnih standardov?

Ideje filozofije, prava, demokratične družbe in umetnosti so se pospešeno začele razvijati v obdobju antike. Eno temeljnih mojstrov in antične umetnosti predstavlja dvanajst tisoč verzov dolga pesnitev Metamorfoze. Rimski pesnik Ovid v svojem največičastnejšem delu opeva več kot dvesto trideset mitov, ki si delijo tematiko preobrazbe. Med njimi je legenda o kiparju Pigmalionu s Cipra, ki iz slonove kosti izklesala žensko. Nato jo boginja Afrodita zanj oživi. Gre torej za oživitev dela, ki ga je človek izdelal po svoji podobi. Kljub temu da ga oživi boginja, je kip delo človeka. Legenda je odmevala skozi čas in navdihnila številna knjižna in filmska dela. Vzorednico lahko povlečemo z današnjimi poskusi posnemanja in ustvarjanja umetne inteligence po podobi človeka.

Lahko bi rekli, da se obuditev kipa, ob vse zmogljivejših sistemih umetne inteligence (angl. *artificial intelligence*), danes pravzaprav niti ne bere več kot mit, temveč postaja stvarnost.

Humanoidni roboti se na Japonskem sprejemajo že kot del družbe. Ponekod opravljajo funkcijo informatorjev v nakupovalnih središčih, svetujejo pri nakupovanju oblačil ter sodelujejo pri molitvah. Skrajnosti razmerja človek–umetna inteligenca ilustrirajo bordeli z robotskimi prostitutkami in pravne dileme, ali je poroka z robotom mogoča. Humanoidinja Sophia pa je postala prva robotinja na svetu, ki je dobila državljanstvo Savdske Arabije (Hvalc, 2019). V Slovenijo pa je pred kratkim prispel prvi humanoidni robot, robotka Frida, ki bo v UKC Maribor pomagala razbremeniti medicinsko osebje (Zupanič, 2021).

Čeprav včasih pričakujemo, da ima robot določeno fizično obliko, pa se pogosto pod pojmom robota razume tudi avtomatizirane delovne procese, ki obstajajo zgolj kot programska oprema in algoritmi, brez ustrezne zunanje oblike. Umetno inteligenco, ki jo omenjam, imenujemo splošna umetna inteligenca. Zanja je značilno, da oponaša delovanje človekove inteligence in zaenkrat obstaja le v znanstveni fantastiki. Od te ločimo usmerjeno umetno inteligenco, ki za razliko od

prve nima človeku podobnih širših miselnih sposobnosti in je ozko specializirana za uspešno reševanje specifičnih nalog (Keresteš, 2020).

2 Človek in umetna inteligenca

Razvoj umetne inteligence predstavlja pospešen napredek v razvoju visokih tehnologij, ki zbuja pozornost širše javnosti. Še pred nekaj leti je bila le ozko strokovno področje in ni vzbujala zanimanja zunaj raziskovalnih ustanov ali pa smo jo srečali le v znanstveno-fantastičnih filmih. Danes je drugače – v novicah redno beremo o zadnjih inovacijah na področju njenega razvoja. Nemalokrat je predmet poslovnih konferenc možnost večanja dobička z uporabo umetne inteligence. Države po vsem svetu pripravljajo načrte, kako bodo izkoriščale novo tehnologijo. Skratka, umetna inteligenca se je nenadoma znašla v središču pozornosti in to upravičeno (Lee, 2019). Na tem mestu bi želel umestiti že večkrat omenjeni pojem umetna inteligenca.

Pri opredelitvi umetne inteligence izraz *umetna* pomeni, da je nekaj proizvedenega s pomočjo človeškega faktorja. Pri tem se zastavi vprašanje, kaj sploh je *inteligenca*, in že to je relativno težko definirati. Inteligenca pri človeku je zmožnost učenja in uporabe znanja ter različnih spretnosti pri reševanju raznolikih problemov. Umetna inteligenca pomeni, da to počnejo stroji. Stroj se obnaša na tak način, kot bi se človek (Zupan, 2021). Torej stroj oziroma program poskuša posnemati človekovo zavest. V definiciji se poleg izrazov, ki zadevajo človekovo učinkovitost, dodaja tudi idealni koncept inteligence, ki mu pravimo racionalnost – se pravi sistemi, ki delujejo racionalno. Definicije se spogledujejo predvsem s človekom in predstavljajo empirično znanost. Na drugi strani pa želijo definicije to združiti z racionalnim pristopom, ki vključuje matematiko in inženirstvo (Guid, 2009). K definiciji dodajmo še to, da gre za del računalniške znanosti, ki se osredotoča na ustvarjanje inteligentnih strojev in programov (Council of Europe, 2022).

3 Razvoj umetne inteligence

Kot začetek umetne inteligence lahko štejemo Konferenco v Dartmouthu leta 1956. Tam je John McCarthy prvič uporabil ta izraz. Po Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA) so se pojavila številna raziskovalna središča za raziskovanje potenciala umetne inteligence.

Eden izmed prvih znanstvenikov, ki se je ukvarjal s konceptom umetne inteligence, je bil Alan Turing, ki je v svoji knjigi *Computing Machinery and Intelligence* predstavil praktični test računalniške inteligence, danes znan kot Turingov test. Stroj imitira človeka in v naravnem jeziku komunicira z drugim človekom. Turing je opisal sledečo vrsto igre. Recimo, da v pogovoru sodeluje človeški sodnik, ki želi ugotoviti, ali gre na drugi strani za stroj ali človeka. Turingov test bi stroj preстал, če se sodnik ne bi moral odločiti, ali gre res za stroj ali človeka. Pomembno je pripomniti, da testa do danes ni preстал noben stroj (Jackson, 2022). Vendar dejstvo, da test še vedno uporabljajo raziskovalci ob poskusih izgradnje programske opreme, ki bi ga bila sposobna opraviti, kaže, da je Alan Turing nedvomno izrazilo posegel v vizijo umetne inteligence.

Napredku v tehnologiji in znanosti, ki ga je pospešil razvoj umetne inteligence, je sledila popularizacija tematike skozi filmsko kulturo. Kako daleč sta znanost in tehnologija od poustvaritve človekovega uma, so se spraševali številni ustvarjalci. Stanley Kubrick je konec šestdesetih let, ko se je raziskovanje vesolja šele dobro začelo ter ko diskusija o androidih in umetni inteligenci še ni prešla v »mainstream«, ustvaril enega najbolj kulturnih filmov: *Odiseja v vesolju*. V tej futuristični zgodbi računalnik Hal 9000 pobije ljudi na krovu in prevzame nadzor nad vesoljsko misijo. Pri tem računalnik ravna na podlagi lastne inteligence povsem racionalno, kajti po njegovi presoji ljudje na krovu vesoljskega plovila ogrožajo uspeh misije (Cerar, 2022). Temu so sledili še številni filmi, knjige in serije, ki so splošni javnosti želeli približati področje umetne inteligence.¹

Žanru znanstvene fantastike se utegne pridružiti realnost, saj so problemi, ki jih popkultura odpira danes, še kako aktualni, predvsem glede vprašanj varnostnih groženj, ki jih predstavlja umetna inteligenca. Na drugi strani se odpirajo dileme s pravnega področja – kje so njene dopustne meje in ali lahko umetna inteligenca v celoti nadomesti človeka.

4 Življenje z umetno inteligenco

Nov zagon je umetna inteligenca dobila v zadnjih desetletjih, ko lahko podatkovni sistemi dostopajo do ogromnih količin podatkov.

---

¹ Velik vpliv na predstave javnosti o umetni inteligenci ima nedvoumno Hollywood. Ponavadi se v filmih in serijah pojem umetne inteligence predstavlja kot robot, ki je podoben človeku in lahko misli na enak način kot človek.

Globoko učenje² v osnovi poteka prav preko obdelave velikanskih količin podatkov z različnih območij, ki privedejo do odločitve, ki optimizira izbiro glede na določen izid. To stori tako, da uri prepoznavanje vzorcev in korelacij, ki povezujejo številne podatke z želenim izidom. Za izvedbo postopka potrebujemo velikansko količino relevantnih podatkov, močan algoritem, ozko območje in konkreten cilj. Če kateremu od teh pogojev ni zadoščeno, stvar ne deluje. Če je premalo podatkov, algoritem ni sposoben ustvariti smiselne korelacije (Lee, 2019).

Vendar je treba razumeti, da umetna inteligenca ni samo globoko učenje na podlagi velikih baz podatkov. Njen razvoj, kot smo lahko videli, se je začel že mnogo prej. Danes nas najbolj vznemirjajo načini učenja in izvor podatkov. Niso vsi problemi umetne inteligence problemi algoritmov, ampak predvsem to, kdo upravlja te podatke (Zupan, 2021).

Ena ključnih nevarnosti je, kdo si podatke lasti. Umetna inteligenca torej sama po sebi ne predstavlja problema, vendar pa se je ob njenem razvoju pomembno ukvarjati s tem, kdo ima podatke. Družba si mora zastaviti vprašanje, ali je dobro, da le nekaj velikih podjetij razpolaga z osebnimi podatki nas vseh. Korak v pravo smer naredimo že s tem, da to zavest okrepimo, saj najverjetneje še ni dovolj prisotna med nami (Zupan, 2021).

Druga težava, ki tukaj nastopi, je, da je zakonodaja, ki posega na področje umetne inteligence, v veliki meri odvisna od politikov in pravnikov, kjer je njeno poznavanje znatno podhranjeno. Koliko politiki in pravniki vedo o umetni inteligenci? Pred leti je bilo nadvse zgovorno pričanje Marka Zuckerberga pred ameriškim senatom in kongresom, pri katerem so imeli izpraševalci zelo pomanjkljivo znanje na temo izkoriščanja podatkov (Senica, 2022).

McKinsey Global Institute je napovedal, da bo razvoj umetne inteligence potekal desetkrat hitreje in bo imel okvirno 3.000-krat večji vpliv kot prva industrijska revolucija (Mitha, 2017).

---

² Globoko učenje skuša posnemati delovanje človeških možganov z gručenjem podatkov za podajanje napovedi z vedno večjo točnostjo. Deluje z obema načinoma učenja, nadzorovanim in nenadzorovanim načinom učenja, tisto, kar pa še posebej loči globoko učenje od drugih algoritmov strojnega učenja, so nevronske mreže (Lee, 2019).

Umetna inteligenca je že preplavila naša življenja, četudi se tega včasih ne zavedamo. Kadar želimo odkleniti telefon ali na spletu plačati izdelek, uporabimo biometrične podatke, kot je na primer prstni odtis ali prepoznavna obraza. Ko želimo nakupovati na spletu, se po nekaj klikih pojavljajo številni izdelki, podobni tistemu, ki smo ga predhodno iskali. Uporaba prevajalnikov, priljubljenih aplikacij (Instagram, Facebook ipd.), sistemov cestninjenja, ki prepoznajo registrske tablice – vse to že danes deluje s pomočjo umetne inteligence.

Stephen Hawking je bil navdušen nad možnostjo, da računalniki posnemajo človeško inteligenco in jo celo presežejo. »Potencialne koristi, ki jih prinaša ustvarjanje inteligence, so ogromne,« je dejal. »In prav gotovo,« se je zavzemal, »si bomo prizadevali, da bomo končno izkoreninili bolezni ter revščino.« Vendar je treba omejiti zmožnosti umetne inteligence, da misli povsem zase. »Poleg koristi bo umetna inteligenca prinesla tudi nevarnosti, na primer močno avtonomno orožje ali nove načine, kako bo peščica zatirala množice,« je zaključil Hawking. »Razvoj umetne inteligence bo ali najboljša ali najhujša stvar za naše človeštvo. Zaenkrat še ne vemo, kaj bo« (Salter, 2022, str. 202).

5 Pravni izzivi na področju umetne inteligence

V pravu je umetna inteligenca že dokaj prisotna. Že dalj časa pravniki uporabljajo avtomatizirane elektronske baze pravnih virov, ki so delo precej olajšale in spremenile. V zadnjih letih se stremi k uporabi umetne inteligence v pravu, ki se uporablja pri pregledu ogromne količine pogodb in drugih pravnih dokumentov. Tako lahko pravnik v krajšem času in z manjšimi stroški sestavi boljši izdelek ali pa mu umetna inteligenca pomaga pri *skrbnem pregledu*, da stranko seznanj z vsemi morebitnimi tveganji v pogodbah (Mikolič, 2022).

Čas, ko so pravniki preživljali večino delovnih dni med knjigami, analizirajoč relevantne podatke, se zaključuje. Kot na drugih področjih, zdaj tudi na področju prava do različnih in številnih podatkov dostopamo preprosteje in hitreje kot kadar koli prej, saj že zdaj del pravnega sklepanja opravijo računalniki (Malešević & Savič, 2019).

5.1 Vprašanja glede odgovornosti

Spomladi leta 2018 so se v medijih začele pojavljati zgodbe o smrtih, ki so jih povzročili samodejni avtomobili brez voznika (Salter, 2022). Že na tem mestu si lahko zamislimo številna pravna vprašanja, kdo bi v takšnem primeru moral nositi odgovornost – proizvajalec, uporabnik takšnega vozila ali morda ustvarjalci (inženirji), ki so pri tem sodelovali? Soočiti se bo treba tudi s tem, ali splošna ureditev glede odgovornosti ustreza hitremu širjenju tehnologij (Primec, 2020).

Evropski parlament je v svoji Resoluciji o civilnem pravu in robotiki³ predlagal Komisiji, da za posebne kategorije robotov oblikuje poseben sistem obveznega zavarovanja, ki spominja na sistem zavarovanja avtomobilske odgovornosti. Zaradi napredka in številnih sposobnosti robotov pa se že vzpostavlja vprašanje sistema avtonomne odgovornosti za škodo, ki bo temeljila na njihovih odločitvah in aktivnostih. Resolucija omenja celo novo obliko pravnega subjekta – elektronske osebnosti (Primec, 2020).

Podelitev pravne subjektivitete robotom bi brez dvoma pretresla evropske družbe in njihove pravne rede. Nuja po regulaciji robotov zaradi hitrega razvoja vsekakor obstaja, a verjetno ne tako, da se jim priznava pravno osebnost. Na Evropsko komisijo so odprto pismo naslovili številni strokovnjaki s področij robotike, umetne inteligence in prava, ki so nasprotovali podelitvi kakršnega koli pravnega statusa robotom ter priznanju njihove pravne subjektivitete (Letnar Černič, 2018).

5.2 Umetna inteligenca kot nadomestek človeškega sojenja

Vprašanje, ki se na področju prava pojavlja je, ali bi robot s pomočjo umetne inteligence lahko zamenjal poklic sodnika. V Sloveniji že imamo precej avtomatizirani sistem v delu izvršilnih postopkov, kjer je možno postopek dokaj enostavno izvesti (Mikolič, 2022). Prav z vidika pravne predvidljivosti je lahko umetna inteligenca sodnikom v veliko pomoč, saj lahko podobne stvari podobno obravnavajo. Tako bi prišli do večje enotnosti sodne prakse, ki povečuje tudi zaupanje v pravo. Vendar nekaterih človeških lastnosti, kot je na primer občutek pravičnosti, algoritmi ne morejo povzeti.

---

³ ULL C 252, 18. 7. 2017, str. 239–257.

Dodati je še treba, da razlaga zakonov, ki je v domeni sodnika, ne vodi nujno do ene odločitve, ki je edina pravilna, ampak morda do več rešitev, ki so enakovredne (Kelsen, 1960). Težko si je predstavljati, da bi lahko računalnik *razumel* dovolj široko možnost interpretacije, ki pa je v pravu velikokrat potrebna. Prav zaradi posebnih človekovih lastnosti se zdi, da bi bila optimalna možnost umetno inteligenco uvesti predvsem kot sodnikovo pomoč. Kljub temu da je uvajanje umetne inteligence v nekaterih enostavnejših opravilih že realnost, bi le-ta človeka v poklicu sodnika stežka nadomestila.

Ena pomembnejših sodnikovih lastnosti je njegova nepristranskost. Za algoritmi računalnika še vedno stojijo ljudje, ki lahko posredno vplivajo na to, kako *nepristranska* naj bo umetna inteligenca. Na vidik algoritemske pristranskosti pri uporabi umetne inteligence in potreben človeški nadzor opozarja tudi Resolucija Evropskega parlamenta z dne 6. oktobra 2021 (Evropski parlament, 2021). Parlament v resoluciji ugotavlja, da morajo končne odločitve zmeraj sprejemati človeški izvajalci (Lukman, 2022).

5.3 Odpiranje pravnih dilem za nadaljnjo razpravo

Predmet razprave, ki ga je odprlo polje umetne inteligence in prava, se razteza še na številna druga vprašanja. Bo delo, ki ga je samostojno generirala umetna inteligenca, varovano kot avtorska pravica? Tukaj so tudi številna vprašanja glede obveznih zavarovanj in registracije robotov. Prav tako se zaradi robotike in umetne inteligence v kratkem utegnejo spremeniti številna delovna mesta, ki jih morda ne bo več opravljal človek. Razprava se prav tako pospešeno razvija glede vprašanj davka na robote in novega predloga glede obdavčitev v digitalnem gospodarstvu.

6 Nova razmerja moči v svetu zaradi napredka umetne inteligence

Večina analitikov je še pred nekaj leti menila, da bo kitajska tehnološka industrija pri umetni inteligenci odigrala enako vlogo, kot jo je imela že dolga desetletja, namreč kot posnemovalka, ki zaostaja za vodilno konico. Ta ocena je bila zmotna, prav tako kot prepričanje, da imajo Združene države na tem področju velikansko prednost (Lee, 2022).

Za uspešne algoritme globokega učenja potrebujemo računalniško zmogljivost, strokovno znanje in ogromno podatkov. Izmed naštetih elementov bo količina podatkov za napredek najpomembnejša.

Kitajska prednost so predvsem količine podatkov, poleg tega pa tudi njihova kakovost. Velikansko število uporabnikov interneta – večje kot v Združenih državah in vsej Evropi skupaj – zagotavlja količino, kakovost pa pride od tega, kaj ti uporabniki na spletu počnejo. Velikani Silicijeve doline kopičijo podatke o naših dejavnostih na svojih platformah, na primer podatke o iskanjih po spletu, ogledanih videoposnetkih in podobno. Na drugi strani pa kitajska podjetja zbirajo podatke iz stvarnega sveta: kje in kdaj se vozimo, kaj kupujemo in jemo ter kako reagiramo na določene situacije na ulici. Kitajska bo zato pri nadaljnjem razvoju umetne inteligence imela pomembno prednost pred ostalim svetom (Lee, 2019).

Kitajska ima zaradi precejšnje pripravljenosti sprejemanja in zbiranja podatkov v javnih prostorih še drugo veliko prednost pri uvedbi zaznavne umetne inteligence. Na Kitajskem ljudi ne moti toliko, če jim zajemajo in digitalizirajo obraz, glas ali nakupovalne navade. To je spet zgled kitajske »uslužnosti«, da se za večjo pripravnost ali udobje odrečejo nekaj zasebnosti. Vsaka država se mora odločiti za razmerje med zasebnostjo in javnimi podatki. Evropska unija se je s Splošno uredbo o varstvu osebnih podatkov (Evropski parlament in Svet, 2016) odločila za najstrožji pristop, ki postavlja vrsto omejitev za zbiranje in uporabo podatkov. Združene države se še ukvarjajo s sprejetjem primerne zakonodaje za varovanje zasebnosti (Lee, 2019).

Tehtanje med pravico do zasebnosti, ki jo je z ostro zakonodajo ubrala Evropske unija, in možnostjo, da se podjetjem pusti proste roke, tako da se tehnologija in trgi razvijajo, je tukaj izjemnega pomena. Kitajska in Združene države ubirajo drugo pot in zato drvijo pred Evropsko unijo.

Evropska unija pa prednjači pri razmišljanju o regulaciji umetne inteligence. Posebni odbor za umetno inteligenco v digitalni dobi (AIDA) je v svojem končnem poročilu predstavil načrt Unije za umetno inteligenco, ki ga je Evropski parlament sprejel 3. maja 2022. Poročilo Evropske unije o umetni inteligenci (v nadaljevanju poročilo (European Parliament, 2022)) navaja, da Unija sicer zaostaja na področju razvoja, raziskav in investicij v umetno inteligenco in mora pospešiti proces, saj je umetna

inteligenca odločilna za digitalno preobrazbo Unije in bo imela vse večji vpliv na gospodarstvo in vsakdanje življenje (Žontar, 2022).

Evropejci nadvse cenimo zasebnost, vendar je pomembno, da s politiko in ukrepi uberemo ustrezno mero med nadzorom umetne inteligence in spodbujanjem inovacij. Nadvse pomembno je, da se z regulacijo preprečuje zlorabe, vendar se je hkrati treba nasloniti na tehnološke oblike nadzora, ki so pogosto učinkovitejše. Umetna inteligenca bo kmalu postala nekaj takšnega kot elektrika, brez katere skoraj več ne znamo živeti (Lee, 2019).

Poročilo sicer zajema načrt, ki predstavlja celovit sveženj predlogov za skupen, dolgoročen pristop k umetni inteligenci, ki temelji na ključnih vrednotah in ciljnih Unije. Upamo lahko le na čim uspešnejšo in hitro realizacijo.

7 Sklep

Sistemi, v katere se umetna inteligenca vključuje, postajajo del našega vsakdana. Tako je jasno, da se bodo razprave o njeni uporabi še poglobile. Razrešiti bo treba številna etična in pravna vprašanja, ki se bodo pojavila pri njenem razvoju. Hkrati pa bo neizogibno, tudi za pravnike, boljše razumevanje tehnologije. Le na ta način bo pravo lahko postavilo ustrezno pravno regulacijo in odločanje o vplivu, ki ga bo umetna inteligenca imela na človeka.

V bližnji prihodnosti lahko pričakujemo še intenzivnejše sodelovanje umetne inteligence pri pravniškem delu. To bo prineslo večjo učinkovitost in kakovost dela, predvsem pri opravljanju sodniškega in odvetniškega dela (Mikolič, 2022).

Pomembna bodo tudi razmerja moči med državami, ki bodo na tem področju imele vodilno prednost.

Tako pred Unijo ostaja vprašanje, v kateri smeri se bo razvijala in kako močna ostaja. Jo lahko ugrabi nekdo, kot se je zgodilo z mitološko Evropo, lepotico, ki jo je v podobi belega bika zapeljal Zevs?

Ali pa bo svojo regulacijo umetne inteligence izpeljala smotno, da ne bo zavirala razvoja, hkrati pa bo varovala človekove pravice?

Dosedanja raven razvoja umetne inteligence človeka še ne ogroža, saj je podvržena njegovemu nadzoru. Če pa pride do tega, da ta ne bo več v rokah človeka, se lahko zgodi, da ne bo več sledila družbenim vrednotam in pravičnim ciljem, ki bi jih v resnici umetna inteligenca morala zasledovati. Izziv, ki je postavljen pred bodoče generacije, je, kje so meje, do katerih lahko posežemo z umetno inteligenco. Te meje pa mora še vedno znati postavljati človek.

Literatura

- Cerar, M. (4. 4. 2022). *Umetna inteligenca in pravo*. IUS-INFO. <https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/kolumne/294314>
- Council of Europe. (2022). *History of artificial intelligence*. <https://www.coe.int/en/web/artificial-intelligence/history-of-ai>
- European Parliament. (2022). *Report on artificial intelligence in a digital age*. https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/246872/A9-0088_2022_EN.pdf
- Evropski parlament in Svet (2016). Uredba (EU) Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov), *OJ L 119, 4.5.2016., 1–88*.
- Evropski parlament. (2021). *Rezolucija Evropskega parlamenta z dne 6. oktobra 2021 o umetni inteligenci v kazenskem pravu in njeni uporabi v policiji in pravosodnih organih na področju kazenskih zadev*. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0405_SL.html
- Guid, N., Strnad, D. (2009). *Umetna inteligenca*. Inštitut za računalništvo, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru. 1–2.
- Hvalc, J. (27. 5. 2019). *Roboti kujejo bodočnost. Kakšno?*. RTV SLO. <https://www.rtvlo.si/znanost-in-tehnologija/roboti-kujejo-bodocnost-kaksno/489261>
- Jackson, A. (21. 1. 2022). *The new world of work: 5 trends to watch for 2022*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/gradsoflife/2022/01/31/the-new-world-of-work-5-trends-to-watch-for-2022/?sh=3cfd6e3346d>
- Kelsen, H. (1960). *Reine Rechtslehre*. Wien Deuticke. 348.
- Keresteš, T. (2020). Nekatere pasti digitalizacije za Republiko Slovenijo. *Pravo in ekonomija: Digitalno gospodarstvo*. 6.
- Lee, K.-F. (2019). *Veseli umetne inteligence: Kitajska, Silicijeva dolina in novi svetovni red*. UMco.
- Letnar Črnič, J. (20. 4. 2018). *Vzpon pametnih strojev*. IUS-INFO. <https://www.iusinfo.si/medijsko-sredisce/kolumne/219248>
- Lukman, U. (2022). *Sodno odločanje in umetna inteligenca* [Magistrsko delo]. Univerza v Ljubljani, Pravna fakulteta
- Malešević, M., Savič, S. (2019, 1. maj). *Pravnik prihodnosti v simbiozi z umetno inteligenco*. Revija direktor. <https://revijadirektor.si/clanki/pravo/pravo-pravo/pravnik-prihodnosti-v-simbiozi-z-umetno-inteligenco/>
- Mitha, S. (2017). Robots, technological change and taxation. *TaxJournal*. 4.
- Mikolič, P. (2022, 15. maj). *Delo dobi: robot*. Oddaja Arena. RTV SLO 1. <https://www.rtvlo.si/rtv365/arhiv/174872491?s=tv>
- Primec, A. (2022). Robot – sodelavec ali stroj? *Pravo in ekonomija: Digitalno gospodarstvo*. 46–49.
- Salter, C. (2022). *Moč besede: 100 govorov, ki so vznemirili svet*. Mladinska knjiga.
- Senica, S. (2022, 30. januar). *Umetna inteligenca je samo orodje, kot kladivo*. Delo. <https://www.delo.si/novice/znanoteh/umetna-inteligenca-je-samo-orodje-kot-kladivo/>

- Zupan, B. (2021, 29. oktober). *Umetna inteligenca ni problem, lastništvo podatkov pač*. [Podkast]. Podkast Evropska četrt (Metina lista). <https://metinalista.si/evropska-cetrtr-079-umetna-inteligenca-ni-problem-lastnistvo-podatkov-pac/>
- Zupanič, M. (12. 10. 2021). *Frida za razbremenitev medicinskega osebja*. Delo. <https://www.delo.si/novice/slovenija/frida-za-razbremenitev-medicinskega-osebja/>
- Žontar, R. (2022, 17. maj). *Ali bo EU 'končno' izkoristila potencial umetne inteligence?* Slovenec. <https://www.slovenec.org/2022/05/17/ali-bo-eu-koncno-izkoristila-potencial-umetne-inteligence/>

